

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

02 травня 2024 року

Київ

№ 52

**Про внесення змін до деяких нормативно-правових
актів Національного банку України**

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 44, 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, у межах імплементації положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 26 червня 2013 року № 575/2013 про пруденційні вимоги для кредитних установ та про внесення зміни до Регламенту № 648/2012, з метою вдосконалення порядку визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями та підвищення ефективності управління банками України проблемними активами Правління Національного банку України **постановляє:**

1. У підпунктах 1–3 пункту 3 глави 5 розділу VI Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року № 368, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2001 року за № 841/6032 (зі змінами), слово “непрацюючим” замінити словами “дефолтним активом”.

2. У пункті 5¹ постанови Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 “Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями” (зі змінами) слово “непрацюючим” замінити словом “дефолтним”.

3. Затвердити Зміни до:

1) Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 (зі змінами), що додаються;

2) Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 червня 2018 року № 64 (зі змінами), що додаються;

3) Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18 липня 2019 року № 97 (зі змінами), що додаються;

4) Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджених постановою Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23 “Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп”(зі змінами), що додаються.

4. Банкам України до 31 жовтня 2024 року розробити / доопрацювати внутрішньобанківські положення / документи щодо визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями / управління проблемними активами з урахуванням змін, унесених цією постановою.

5. Департаменту методології регулювання діяльності банків (Оксана Присяженко) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

6. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, крім пунктів 1–3 цієї постанови, які набирають чинності із 01 січня 2025 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 22

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
02 травня 2024 року № 52

Зміни до Положення про визначення банками України розміру
кредитного ризику за активними банківськими операціями

1. У пункті 5 розділу I:

пункт після підпункту 9 доповнити новим підпунктом 9¹ такого змісту:

“9¹) дефолт боржника/контрагента – настання події/наявність ознаки дефолту, що визначені в розділі XVIII цього Положення та/або у внутрішньобанківському положенні (крім ознак, зазначених у пункті 166 розділу XVIII цього Положення, за якими банк на підставі судження довів те, що немає дефолту боржника/контрагента);”;

підпункт 10 викласти в такій редакції:

“10) дефолтний актив – актив, за яким визнано дефолт боржника/контрагента відповідно до вимог цього Положення;”.

2. У розділі II:

1) в абзаці десятому пункту 33 слово “непрацюючими” замінити словом “дефолтними”;

2) пункт 39 виключити.

3. У першому реченні абзацу п’ятого пункту 100 розділу VIII слова “з дати визнання кредиту непрацюючим та незалежно від того, яким банком кредит визнано непрацюючим” замінити словами “з дати визнання кредиту дефолтним активом та незалежно від того, яким банком кредит визнано дефолтним”.

4. У розділі X:

1) у третьому реченні підпункту 5 пункту 107 слово “непрацюючими” замінити словом “дефолтними”;

2) в абзацах першому, другому, шостому та сьомому пункту 120 слово “непрацюючим” замінити словом “дефолтним”;

3) у підпунктах 1–3, 4 та 5 пункту 121 слово “непрацюючим” замінити словами “дефолтним активом”.

5. У розділі XVIII:

1) у підпункті 3 пункту 166 слова “категорії непрацюючих активів” замінити словом “дефолтного”;

2) пункт 167 викласти в такій редакції:

“167. Банк має право ухвалити рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента (крім дефолту боржника/контрагента за активом, наданим на підставі договору, до умов якого внесені зміни, пов’язані з реструктуризацією боргу) за одночасного виконання таких умов:

1) боржник/контрагент забезпечує здійснення регулярних платежів, тобто впродовж щонайменше 180 календарних днів поспіль забезпечує щомісячне або впродовж 365 календарних днів поспіль – щоквартальне погашення основного боргу або процентів у сумі не менше ніж сума нарахованих процентів за ставкою, визначеною в договорі, за відповідний період (місяць, квартал);

2) з моменту усунення події/подій, на підставі якої/яких було визнано дефолт боржника/контрагента (крім дефолту боржника/контрагента, зазначеного в підпунктах 3–5 пункту 167 розділу XVIII цього Положення), минуло щонайменше 180 календарних днів (якщо умовами договору визначено щомісячне погашення основного боргу та/або процентів) / 365 календарних днів (якщо умовами договору визначено щоквартальне погашення основного боргу та/або процентів);

3) щодо дефолту боржника/контрагента, який визнано за ознакою, зазначеною в підпункті 1¹ пункту 165 розділу XVIII цього Положення, – минуло щонайменше 365 календарних днів із моменту усунення ознак знецінення, визначених/встановлених внутрішньобанківським положенням, розробленим згідно з вимогами нормативно-правових актів Національного банку з питань бухгалтерського обліку;

4) щодо дефолту боржника/контрагента, який визнано за ознакою, зазначеною в підпункті 17 пункту 165 розділу XVIII цього Положення, – минуло щонайменше 180 календарних днів із моменту усунення таких ознак;

5) щодо дефолту боржника/контрагента, який визнано за ознакою, зазначеною в підпункті 10 пункту 166 розділу XVIII цього Положення, – минуло щонайменше 90 календарних днів із моменту усунення таких ознак;

б) жодне із зобов’язань боржника/контрагента на дату ухвалення рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента не є простроченим більше ніж на 30 календарних днів;

7) банком сформовано судження, що боржник/контрагент спроможний забезпечити своєчасне та в повному обсязі виконання зобов'язань перед банком.”;

3) розділ після пункту 167 доповнити новим пунктом 167¹ такого змісту:

“167¹. Банк має право ухвалити рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента за активом, наданим на підставі договору, до умов якого внесені зміни, пов'язані з реструктуризацією боргу, за одночасного виконання таких умов:

1) минуло щонайменше 365 календарних днів з моменту настання останньої з подій:

усунення події дефолту;

унесення останніх змін до договору, пов'язаних із реструктуризацією боргу;

закінчення пільгового періоду, визначеного змінами до договору, пов'язаними з реструктуризацією боргу;

2) боржник/контрагент від дня внесення змін до умов договору, пов'язаних із реструктуризацією боргу, до дати оцінки кредитного ризику сплатив банку кошти (не за рахунок кредитних коштів банку) у сумі, що є більшою з таких сум:

сукупної суми боргу, що була прострочена на дату/дати внесення змін, пов'язаних із реструктуризацією боргу;

сукупної суми боргу, що була списана банком відповідно до умов договору/договорів щодо реструктуризації боргу, – якщо на дату/дати внесення змін, пов'язаних із реструктуризацією, боржник/контрагент не мав простроченої заборгованості;

суми очікуваних кредитних збитків, що визнана банком згідно з вимогами нормативно-правових актів Національного банку з питань бухгалтерського обліку на окремому аналітичному рахунку дисконту/премії під час первісного визнання придбаного (створеного) знеціненого фінансового активу;

3) боржник/контрагент протягом останніх 365 календарних днів поспіль забезпечує регулярне (щомісячне/щоквартальне) погашення боргу відповідно до умов договору/договорів;

4) жодне із зобов'язань боржника/контрагента на дату ухвалення рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента не є простроченим більше ніж на 30 календарних днів;

5) банком сформовано судження щодо спроможності боржника/контрагента забезпечити своєчасне та в повному обсязі виконання зобов'язань перед банком з урахуванням змін, унесених до договору/договорів щодо реструктуризації боргу.

Про неспроможність боржника/контрагента забезпечити своєчасне та в повному обсязі виконання зобов'язань перед банком можуть свідчити:

встановлена відповідно до умов договору/договорів періодичність погашення боргу є рідше ніж один раз на квартал;

наявність у договорі умови про погашення суттєвої (значної) частки боргу в кінці терміну дії договору;

встановлення договором суттєвого пільгового періоду на початку графіка погашення боргу;

здійснення повторної/наступної реструктуризації боргу.

Банк визначає у внутрішньобанківському положенні суттєвість частки боргу пільгового періоду.”.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
02 травня 2024 року № 52

Зміни до Положення про організацію системи
управління ризиками в банках України та банківських групах

1. Підпункти 21, 29¹ пункту 3 глави 1 розділу I викласти в такій редакції:
“21) непрацюючі активи – активи банку, визначені як непрацюючі згідно з вимогами Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18 липня 2019 року № 97 (зі змінами) (далі – Положення № 97);”;
“29¹) проблемні активи – термін застосовується в значенні, визначеному в Положенні № 97;”.

Зміни до Положення про організацію процесу
управління проблемними активами в банках України

1. У розділі I:

1) пункт 3 доповнити словами, літерами та цифрами “, Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 26 червня 2013 року № 575/2013 про пруденційні вимоги для кредитних установ та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 648/2012”;

2) у пункті 4:

пункт після підпункту 9 доповнити двома новими підпунктами 9¹, 9² такого змісту:

“9¹) дефолт боржника/контрагента – уживається в значенні, визначеному в Положенні № 351;

9²) дефолтний актив – уживається в значенні, визначеному в Положенні № 351;”;

підпункти 13, 16 викласти в такій редакції:

“13) непрацюючий актив (Non-performing exposure/NPE) – актив, який відповідає одній або кільком із наведених нижче ознак:

придбаний або створений знецінений фінансовий актив;

актив, визначений як дефолтний згідно з вимогами підпункту 1 пункту 164, підпунктів 1¹, 2–7, 9–16, 18–20, 22, 23, 25, 26 пункту 165, підпунктів 1–9 пункту 166 розділу XVIII Положення № 351;

актив, визначений як дефолтний згідно з вимогами підпунктів 1, 8, 17, 21 пункту 165 та/або підпункту 10 пункту 166 розділу XVIII Положення № 351, щодо якого банк не сформував судження про відсутність необхідності вжиття заходів врегулювання заборгованості боржника/контрагента підрозділом роботи з непрацюючими активами/відповідальною особою за роботу з непрацюючими активами (далі – підрозділ НПА);

реструктуризований актив, за яким після дати ухвалення рішення про припинення визнання активу непрацюючим до дати виключення боржника/контрагента за активом зі списку спостереження згідно з пунктом 143 розділу XII цього Положення банк здійснив повторну/наступну реструктуризацію та/або прострочення погашення боргу становить більше 30 календарних днів;”;

“16) потенційно проблемний актив – актив, який відповідає одній або кільком із наведених нижче ознак:

актив, що має ознаки потенційної проблемності, визначені цим Положенням;

актив, визначений як дефолтний згідно з вимогами підпунктів 1, 8, 17, 21 пункту 165 та/або підпункту 10 пункту 166 розділу XVIII Положення № 351, щодо якого банк сформував судження про відсутність необхідності вжиття заходів врегулювання заборгованості боржника/контрагента підрозділом НПА;

реструктуризований актив, щодо якого банк не ухвалив рішення щодо припинення його визнання потенційно проблемним згідно з вимогами пункту 143 розділу XII цього Положення;”;

пункт після підпункту 16 доповнити новим підпунктом 16¹ такого змісту:

“16¹) придбаний або створений знецінений фінансовий актив – уживається в значенні, визначеному в нормативно-правових актах Національного банку з бухгалтерського обліку;”;

пункт після підпункту 19 доповнити новим підпунктом 19¹ такого змісту:

“19¹) реструктуризований актив – актив, щодо якого здійснено реструктуризацію;”.

2. У розділі III:

1) у пункті 24:

пункт після підпункту 4 доповнити новим підпунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) визначає повноваження правління банку щодо прийняття рішень про припинення визнання активів непрацюючими;”.

У зв’язку з цим абзаци шостий – восьмий уважати відповідно абзацами сьомим – дев’ятим;

пункт після підпункту 5¹ доповнити новим підпунктом 6 такого змісту:

“6) ухвалює рішення, які перевищують повноваження правління банку, про припинення визнання активів непрацюючими;”.

У зв’язку з цим абзац дев’ятий уважати абзацом десятим;

2) пункт 29 після підпункту 7 доповнити новим підпунктом 7¹ такого змісту:

“7¹) ухвалює рішення/делегує комітету НПА (у разі його створення) повноваження щодо прийняття рішення про припинення визнання активів непрацюючими в межах повноважень, делегованих радою банку;”;

3) пункт 30 після підпункту 2 доповнити новим підпунктом 2¹ такого змісту:

“2¹) розробляє та вносить на затвердження правління банку/комітету НПА рішення про припинення визнання активів непрацюючими;”;

4) пункт 31 доповнити новим підпунктом такого змісту:

“6) підготовки висновків для прийняття управлінських рішень про припинення визнання активів непрацюючими.”.

3. У розділі VI:

1) підпункт 9 пункту 70 викласти в такій редакції:

“9) реструктуризовані активи, які банк припинив визнавати непрацюючими згідно з пунктами 140, 141 розділу XII цього Положення.”;

2) абзац перший пункту 86 викласти в такій редакції:

“86. Строк перебування боржника/контрагента у списку спостереження (крім боржника/контрагента, включеного до списку спостереження згідно з пунктом 142 розділу XII цього Положення) не повинен перевищувати.”;

3) розділ після пункту 86 доповнити новим пунктом 86¹ такого змісту:

“86¹. Строк перебування у списку спостереження боржника/контрагента, включеного до цього списку згідно з пунктом 142 розділу XII цього Положення, не може бути меншим ніж строк, визначений у підпункті 1 пункту 143 розділу XII цього Положення.”;

4) розділ після пункту 87 доповнити новим пунктом 87¹ такого змісту:

“87¹. Банк має право, як виняток, прийняти рішення про доцільність застосування інструментів врегулювання заборгованості боржника/контрагента без попереднього його включення до списку спостереження.

Банк встановлює перелік таких винятків у внутрішньобанківських документах.”.

4. У розділі VII:

1) пункт 89 викласти в такій редакції:

“89. Банк передає до підрозділу НПА боржників/контрагентів:

1) із фінансовими труднощами, які не вдалося вирішити на етапі раннього реагування;

2) за придбаними або створеними знеціненими фінансовими активами;

3) щодо яких прийнято рішення згідно з пунктом 85 розділу VI цього Положення;

4) щодо яких банк скористався правом, визначеним у пункті 87¹ розділу VI цього Положення.”;

2) пункт 90 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Банк має право на підставі судження прийняти рішення про недоцільність застосування інструментів врегулювання заборгованості до боржника/контрагента за придбаним або створеним знеціненим фінансовим активом.”.

5. Пункт 122 розділу VIII виключити.

6. Положення доповнити новим розділом XII такого змісту:

“XII. Припинення визнання активів непрацюючими та потенційно проблемними

139. Банк має право припинити визнавати непрацюючим актив, який був визнаний непрацюючим на підставі абзаців третього, четвертого підпункту 13 пункту 4 розділу I цього Положення (крім реструктуризованого активу), на підставі ухваленого банком рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента згідно з вимогами пункту 167 розділу XVIII Положення № 351.

140. Банк має право припинити визнавати непрацюючим реструктуризований актив, визнаний непрацюючим на підставі абзаців третього, четвертого підпункту 13 пункту 4 розділу I цього Положення, на підставі ухваленого банком рішення про припинення визнання дефолту боржника/контрагента згідно з вимогами пункту 167¹ розділу XVIII Положення № 351.

141. Банк має право припинити визнавати непрацюючим реструктуризований актив, визнаний непрацюючим на підставі абзацу п'ятого підпункту 13 пункту 4 розділу I цього Положення, якщо одночасно виконано такі умови:

1) від дати внесення змін до умов договору, пов'язаних з реструктуризацією/укладенням договору реструктуризації, минуло щонайменше 365 календарних днів;

2) жодне із зобов'язань боржника/контрагента не є простроченим більше ніж на 30 календарних днів;

3) банк ґрунтуючись на результатах оцінки фінансового стану боржника/контрагента та іншій необхідній інформації сформував судження щодо спроможності боржника/контрагента забезпечити своєчасне та в повному обсязі виконання зобов'язань перед банком. Обґрунтованість судження банку щодо такої спроможності боржника/контрагента має бути підтверджена, у тому

числі сплатою боржником/контрагентом банку коштів (не за рахунок кредитних коштів банку) у сумі, що дорівнює сукупній сумі боргу, що була:

прострочена на дату/дати внесення змін, пов'язаних із реструктуризацією, або

списана банком відповідно до умов договору/договорів щодо реструктуризації боргу, – якщо на дату/дати внесення змін, пов'язаних із реструктуризацією, боржник/контрагент не мав простроченої заборгованості.

142. Банк після припинення визнання активу непрацюючим згідно з пунктами 140, 141 розділу XII цього Положення визнає його потенційно проблемним та включає боржника/контрагента за таким активом до списку спостереження з подальшим його супроводженням підрозділом, який здійснює активні банківські операції.

143. Банк має право виключити зі списку спостереження боржника/контрагента за активом, який був включений до цього списку згідно з пунктом 142 розділу XII цього Положення, та припинити визнання такого активу потенційно проблемним, якщо одночасно виконано такі умови:

1) від дати включення боржника/контрагента за таким активом до списку спостереження минуло щонайменше 730 календарних днів;

2) боржник/контрагент протягом щонайменше половини терміну, зазначеного в підпункті 1 пункту 143 розділу XII цього Положення, здійснював регулярно (щомісяця або щокварталу) своєчасно та в повному обсязі платежі, визначені планом/умовами реструктуризації, за рахунок яких сплатив банку суттєву (значну) частку боргу, наявного на дату включення боржника/контрагента до списку спостереження згідно з вимогами пункту 142 розділу XII цього Положення. Банк визначає розмір суттєвої (значної) частки боргу у внутрішньобанківських документах із питань управління проблемними активами;

3) жодне із зобов'язань боржника/контрагента не є простроченим більше ніж на 30 календарних днів;

4) банк на підставі судження довів те, що в боржника/контрагента немає ознак потенційної проблемності.”.

7. У пункті 3 додатка 1 до Положення:

в абзаці п'ятому підпункту 1 слова “порядок передавання кредитної справи” замінити словами “порядок визнання активів непрацюючими та передавання кредитної справи”;

пункт доповнити новим підпунктом такого змісту:

“8) припинення визнання активів непрацюючими, що передбачають:
розподіл функцій, відповідальності та повноважень між підрозділами та колегіальними органами банку щодо припинення визнання активів непрацюючими;
порядок прийняття рішень щодо припинення визнання активів непрацюючими;
перелік, зміст та порядок складання управлінської звітності щодо припинення визнання активів непрацюючими, порядок звітування уповноваженим колегіальним органам банку.”.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
02 травня 2024 року № 52

Зміни до Правил роботи банків
у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану

1. Абзац третій підпункту 2 пункту 2 викласти в такій редакції:

“кількості календарних днів визнання активу як дефолтного під час визначення відсотка, який застосовується до вартості застави/забезпечення на підставі права довірчої власності/активу, переданого банком у фінансовий лізинг (оренду), під час розрахунку розміру кредитного ризику за дефолтними активами відповідно до пунктів 120, 121 розділу X Положення № 351. Банк продовжує відлік зазначених у пунктах 120, 121 розділу X Положення № 351 строків починаючи з 91 календарного дня від дня припинення чи скасування воєнного стану з урахуванням часу, що минув станом на 24 лютого 2022 року від дати визнання активу дефолтним;”.

2. У пункті 2⁹:

в абзаці першому слова та цифри “(крім юридичних осіб, у яких держава в особі Кабінету Міністрів України або уповноважених ним органів прямо та/або опосередковано є власником 51 і більше відсотків статутного капіталу та одночасно має право вирішального впливу на господарську діяльність боржника; об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлобудівельних кооперативів; підприємств, що діють на основі комунальної власності територіальної громади та утворені компетентним органом місцевого самоврядування)” виключити;

пункт доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

“Ознаки дефолту, зазначені в підпунктах 1–7 пункту 2⁹ цих Правил, не застосовуються до активів:

боржників – юридичних осіб, у яких держава в особі Кабінету Міністрів України або уповноважених ним органів прямо та/або опосередковано є власником 51 і більше відсотків статутного капіталу та одночасно має право вирішального впливу на господарську діяльність боржника;

об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлобудівельних кооперативів;

підприємств, що діють на основі комунальної власності територіальної громади та утворені компетентним органом місцевого самоврядування.”.